

УДК 001.895:378.1

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Селюк О.В., ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

В даній статті розглянуто інновації у вищій освіти України в контексті формування інформаційного суспільства, використання різноманітних інноваційних педагогічних методик. Подана класифікація інновацій в освіті.

Інноваційна освіта, інформаційне суспільство, якість освіти, інновації в освіті, класифікація інновацій.

Ми живемо в епоху глобальних соціальних та економічних змін, на порозі інформаційної ери, яка визначає нові цивілізаційні стандарти. Нинішні світові глобалізаційні процеси відбуваються у час, коли «основним ресурсом стає інформація, а фактором, що стимулює чи обмежує розвиток суспільства, - знання». В інформаційному суспільстві успіх розвитку є результатом вмілого примноження та використання ресурсів знань, обсяг яких зростає швидкими темпами.

Інновація — нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду; кінцевий результат інноваційної діяльності. За типом інновації поділяються на матеріально-технічні й соціальні, що в свою чергу, включають відповідні види інновацій. В структуру матеріально-технічних інновацій входять техніка, технології, виробничі матеріали. Відповідно, до соціальних інновацій входять: економічні, організаційно-управлінські, соціально-управлінські, правові, педагогічні.

Освітні інновації стосуються системи освіти, її структур, освітніх процесів, що в ній відбуваються, тому спрямовані на реалізацію цілей і задач освітнього рівня – поліпшення якості освіти, освітніх послуг. Вони охоплюють всі сторони й процеси, пов'язані з її цією системою та її структурами. Це управлінські, організаційні, економічні, соціальні, культурні, наукові, педагогічні, психолого-педагогічні аспекти й проблеми в освіті.

Освітні інновації – це вперше створені, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності.

Пріоритетними освітніми інноваціями у ВНЗ є:

- впровадження в навчальний процес модульного навчання та рейтингової системи контролю знань (кредитно-модульна система);
- система дистанційного навчання;
- комп'ютеризація бібліотеки з використанням програм електронного каталогу та створення фонду електронних навчальних та навчально-методичних матеріалів;
- електронна система управління діяльністю навчального закладу та навчальним процесом.

У навчальному процесі повинні використовуватись різноманітні інноваційні педагогічні методики, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця:

- імітаційні технології (ігрові та дискусійні форми організації);
- технологія “кейс-метод” (максимальна наближеність до реальності);
- методика відеотренінгу (максимальна наближеність до реальності);
- комп'ютерне моделювання;
- інтерактивні технології;
- технології колективно-групового навчання;
- технології ситуативного моделювання;

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

- технології опрацювання дискусійних питань;
- проектна технологія;
- інформаційні технології;
- технології диференційованого навчання;
- текстоцентрична технологія навчання.

З низкою інноваційних форм організації навчального процесу, технології навчання нерозривно пов'язані із створенням у ВНЗ інноваційного інструментарію творчої діяльності студентів і викладачів, тобто матеріально-технічного забезпечення. Пріоритетне значення при цьому мають комп'ютерні класи з доступом в Інтернет, оскільки використання комп'ютерів у навчанні, дослідженні, контролі, та самоконтролі край необхідно в умовах інтенсивних інноваційних технологій навчання.

Основою інноваційної діяльності сучасного викладача є формування Інноваційно-програмного методичного комплексу з дисципліни. Поряд з програмним і змістовним забезпеченням дисциплін на перше місце виступає використання інформаційних засобів та їх дидактична властивість. Це передбачає наочне та образне подання інформації, створення відеотеки для ілюстрації інформаційного матеріалу: конспекту лекцій, електронних конспектів лекцій, які дозволяють об'єднати слайд-шоу текстового і графічного супроводження (фото-знімки, діаграми, малюнки), з комп'ютерною анімацією тексту, показом документальних записів. Тут об'єднуються технічні можливості - комп'ютерні та відеотехнічні з живим спілкуванням лектора з аудиторією.

Стрімкий розвиток інноваційних технологій стає причиною масштабних освітніх реформ, що перетворюють освіту на продуктивний сектор економіки. В Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що в Україні повинен забезпечуватися прискорений, випереджальний інноваційний розвиток освіти шляхом оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень. Отже, мова йде про впровадження певних інновацій у сфері освіти. З одного боку, система освіти є виробником інновацій шляхом відповідної підготовки майбутніх фахівців, з іншого - сама стає споживачем інноваційних технологій. Дослідження інноваційних технологій в освіті ведуться з кінця 50-х років ХХ сторіччя, у вітчизняній практиці термін «інновація в освіті» почав використовуватися лише у середині 80-х років ХХ століття у зв'язку з процесами перебудови радянської освітньої системи.

Вища освіта в інформаційному суспільстві - це середовище інформаційного обміну, який передбачає не лише засвоєння, але й передачу нової інформації в обмін на отриману, а також продукування знань. В цьому контексті проводиться чітке розмежування знання та інформації. Знання - це результат пізнання дійсності, що має системне і несуперечливе оформлення і є за характером об'єктивним (незалежним від волі людини). Інформація - це відомості будь-якого роду, що часто виражають суб'єктивну думку мовця, можуть бути недостовірними і суперечливими.

Завданням освіти є ефективне перенесення знань у свідомість їх користувачів і вміння успішно їх застосувати у всіх сферах життя. Перехід від індустріальних до інформаційних технологій стає помітним явищем в усіх провідних країнах світу. Ідеалом, кінцевою метою такого переходу є побудова інформаційного суспільства, у центрі якого постає людина з усім розмаїттям її інтересів та потреб. Гуманістична спрямованість інформаційного суспільства визначає такі його базові цінності, як пріоритет громадянських прав і свобод, соціальну активність, ініціативність, право вибору, відповідальність. Позитивний досвід в утвердженні перелічених цінностей мають створені освітянські інформаційні мережі в Європейському Союзі, діючий з 1995 року «Форум» з проблем становлення інформаційного суспільства, а також британський проект «Супермагістралі в освіті - Шлях уперед», німецький «Школи в мережі», вітчизняний фонд «Інформаційне Суспільство України» та ін. Учасники

СЕКЦІЯ 3

«Соціально-економічні аспекти управління якістю освіти і науки»
«Освітні інновації з позицій доступності та неперервності освіти»

навчального процесу стають партнерами з використання і розширення інформаційних мереж, реалізації низки навчальних, дослідницьких, соціальних, гуманітарних, культурних проектів.

Вища освіта повинна сприяти становленню громадянина інформаційного суспільства, в якому кожен має можливість отримати оперативну та достовірну інформацію будь-якого виду і призначення за допомогою глобальних інформаційних мереж з будь-якої точки географічного простору; наявна можливість реалізації миттєвої комунікації як між окремими членами суспільства, так і з державними та суспільними структурами; трансформується діяльність засобів масової інформації, розвивається та інтегрується з інформаційними мережами цифрове телебачення; зникають географічні та політичні кордони держав в рамках інформаційних мереж. В умовах інформаційного суспільства вищий навчальний заклад кардинально змінює такі свої основні складові, як організаційна структура, методи і форми навчання, викладацький склад.

Список літератури

1. Балабанова Н. Суспільство знань та інновацій: шлях до майбутнього України. – К.: Арістей, 2005. – 104 с.
2. Голобуцкий Алексей. Украина на пути к Глобальному информационному обществу // Доповідь на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Розбудова інформаційного суспільства: ресурси і технології». URL <http://www.e-ukraine.org.ua/publications/e-goverment/UINTEI-Golob.htm> (30 жовтня 2006).
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – Навч. посіб.– К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Жук М.В. Сучасна українська освіта за умов конкуренції інформаційних потоків// URL <http://www.dlab.kiev.ua/ITEA2006/paper/Zhuk.doc> (30 жовтня 2006).

В данной статье рассмотрены инновации в высшем образовании Украины в контексте формирования информационного общества, использование разнообразных инновационных педагогических методик. Подана класифікація інновацій в освіті.

Инновационное образование, информационное общество, качество образования, инновации в образовании, классификация инноваций.

In this article the innovation in higher education in Ukraine in the context of information society, the use of various innovative teaching techniques. Provides a classification of innovation in education.

Innovative education, Informational society, quality of education, innovations in education, the classification of innovations.